

Till Socialdepartementet
S2020/00202/SOF

Enskede 2020-06-22

Kontaktperson:
Amanda Lindberg
E-post: amanda.lindberg@fsdb.org
Telefon: 08-39 20 40

Yttrande

SOU 2020:1 Översyn av yrket personlig assistent - ett viktigt yrke som förtjänar bra villkor

Sammanfattning:

Förbundet Sveriges Dövblinda, FSDB, tillstyrker utredningens förslag i sin helhet. FSDB ställer sig också bakom DHR:s remissyttrande i sin helhet och väljer att endast kommentera vissa delar av betänkandet som får specifika konsekvenser för personer med dövblindhet och deras personliga assistenter.

Nivån på assistansersättningen

DHR påtalar att assistansersättningen sedan flera år tillbaka räknas upp med mindre än kollektivavtalade löneökningar och att nivån på assistansersättningen i sig är en viktig kvalitetsfråga.

Här vill vi tillägga att uppräkningsen av assistansersättningen måste ses över för att göra det möjligt att erbjuda kollektivavtalsliknande villkor.

Vi vill också tillägga att det måste finnas tillräckligt utrymme för utbildningskostnader. Många personer med dövblindhet har olika former av progressiva syndrom där syn-, hörsel och andra kroppsfunktioner successivt försämras, vilket innebär att både personen med dövblindhet ifråga och de personliga assistenterna gång på gång måste ställa om till nya livsvillkor - t.ex. ett nytt sätt att kommunicera - vilket kräver återkommande utbildningar även för assistenter med lång erfarenhet.

Dessutom måste det finnas utrymme för ev. kostnader för teckenspråkstolkare och kostnader för att anpassa arbetsmiljön i form av t.ex. varseblivningssystem. Många personliga assistenter som arbetar med personer med dövblindhet har nämligen själva varierande grad av hörselnedsättning.

Privata arbetsgivares ansvar för assistenters sjuklönekostnader

Här ser vi inte bara ett större ansvarstagande för att förebygga sjukdom och arbetsskador, utan vi ser även vissa risker i form av att vissa arbetstagare kan komma att diskrimineras - t.ex. arbetstagare med kroniska sjukdomar och kvinnor som kan tänkas bli gravida.

Formella kompetenskrav

Ur ett generellt perspektiv tror vi att formella kompetenskrav kan öka kvalitet och likvärdighet, men när det gäller personliga assistenter till personer med dövblindhet måste generella kompetenskrav vägas mot dövblindspecifik kompetens. Vi tror nämligen att det är nästintill omöjligt att vid nyanställning ställa krav på båda.

Taktil kommunikation

I betänkandet nämns att taktil tolkning kan förekomma som en form av alternativ kommunikation. Vi vill poängtera att det inte bara handlar om taktil tolkning - d.v.s. att förmedla vad som sägs till taktilt teckenspråk - utan det handlar om taktil kommunikation, vilket är oerhört mycket mer än bara taktil tolkning eller taktilt teckenspråk. Det kan t.ex. vara taktila tecken (som inte alltid är teckenspråkets tecken i taktil form), taktila bilder, taktila symboler, taktila konkreta föremål, taktila hjälpmedel och socialhaptiska signaler, vilket förutsätter att de personliga assistenterna både behärskar kommunikationssättet i sig och har förståelse för hur det taktila sinnet fungerar.

För mer information

Till sist vill vi tipsa om att ta del av aktuell forskning på dövblindområdet som bedrivs vid Audiologiskt forskningscentrum och att använda den samlade kunskap om dövblindhet som finns hos Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor.

Om oss:

Förbundet Sveriges Dövblinda består av medlemmar som har dövblindhet i olika grader och livsfaser och deras anhöriga. Dövblindhet klassas som en egen funktionsnedsättning och begränsar, i varierande grad, möjligheten att delta i aktiviteter och inskränker full delaktighet i samhället. Socialt liv, kommunikation, tillgång till information, rumslig orientering och förmågan att röra sig fritt och säkert påverkas.

Det taktila sinnet blir viktigt för att kunna kompensera för kombinerad syn- och hörselnedsättning.

Målgruppen är heterogen, och det är svårt att få en helhetsbild över personer med dövblindhets olika behov.

Vänliga hälsningar

Amanda Lindberg